

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Tolletaten
Postboks 2103 Vika
0125 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/2812

Dato
22.12.2022

Statsbudsjettet 2023 – Tolletaten – tildelingsbrev

1.	Innledning	2
2.	Viktige utfordringer fremover	2
3.	Mål og prioriterte tiltak for 2023.....	3
4.	Digitalisering og strategisk IKT-utvikling	8
5.	Styring og kontroll i virksomheten.....	10
6.	Rapportering	13
7.	Budsjettildeling	15

Vedlegg 1: Styringskalender 2023

Vedlegg 2: Budsjettfullmakter og administrative fullmakter

Vedlegg 3: Resultatindikatorer 2023

Vedlegg 4: Krav til rapportering om budsjettstatus

1. INNLEDNING

I dette tildelingsbrevet meddeles Stortingets budsjettvedtak og Finansdepartementets styringssignaler for Tolletaten i 2023. Prop. 1 S (2022–2023) for Finansdepartementet ble behandlet 21. desember 2022 på grunnlag av Innst. 5 S (2022–2023).

Styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Tolletaten er forankret i Prop. 1 S og Stortingets behandling av denne, hovedinstruks til Tolletaten av 15. desember 2022 samt reglement for og bestemmelser om økonomistyring i staten. Hoveddokumenter og faste møter i styringsdialogen fremgår av styringskalenderen, jf. vedlegg 1. Departementets styringssignaler gis alltid skriftlig.

Tolletaten må være forberedt på å få oppdrag som ikke er nevnt i tildelingsbrevet.

2. VIKTIGE UTFORDRINGER FREMOVER

Tolletatens evne til å løse samfunnsoppdraget blir utfordret av økning i den internasjonale vareførselen. Det er stadig større volum som skal deklarerer og kontrolleres. Samtidig øker kompleksiteten i vareførselen, blant annet som følge av mer omfattende regelverk knyttet til grensekryssende vareførsel og kriminelle aktører som tar i bruk stadig mer avanserte metoder. Disse trendene innebærer krevende prioriteringer i Tolletaten. Etaten må arbeide systematisk for å utnytte sine ressurser og tilgjengelige virkemidler på en effektiv måte.

Tolletaten skal prioritere å digitalisere virksomheten og utvikle et nytt hovedløp for innførsel av varer for næringslivet. Dette skjer blant annet gjennom å digitalisere systemstøtten på kontrollområdet og utvikle løsning for digital innlevering og behandling av melde- og opplysningsdata (Treff-satsingen). Det er avgjørende at Tolletaten gir arbeidet med Treff-satsingen høy prioritet. Tolletaten har høsten 2022 sendt på høring forslag om utfasing av direktekjøringsordningen og innføring av digital melde- og opplysningsplikt. Arbeidet med utfasing av direktekjøringsordningen, implementering av EU-initiativ som ICS2 og NCTS, og innføring av digital melde- og opplysningsplikt blir viktig for Tolletaten i de kommende årene. Etaten må også i så stor utstrekning som mulig benytte IT som virkemiddel for å gjøre det enklere for reisende og næringslivet å oppfylle sine plikter, samt for å effektivisere etatens interne kontrollprosesser.

Siste del av omorganiseringen fra regional struktur til divisjonsbasert struktur ble iverksatt oktober 2020. Departementet mener det er vesentlig at etaten fremover utnytter mulighetene som følger av ny organisering, blant annet ved å sørge for god samhandling i organisasjonen. Finansdepartementet viser også til brev av 14. oktober 2022 der Finansdepartementet gir tilslutning til endring av organisasjonsmodell og avvikling av Tolldirektoratet.

Kompetanse er viktig for utvikling av etaten. Etatsutdanningen er endret til et treårig bachelorstudium ved Universitetet i Stavanger (UiS), og det er etablert en ny etter- og

videreutdanningsbachelorgrad for ansatte i Tolletaten. Tolletaten må samarbeide tett med UiS om den nye tollutdanningen og sikre at den blir en utdanning som kontinuerlig dekker Tolletatens behov for tollfaglig kompetanse, og gir tilsatte i etaten gode muligheter for kompetanse- og karriereutvikling.

Tolletatens oppgavehåndtering påvirkes av den sikkerhetspolitiske situasjonen. Blant annet vil fortsatte sanksjoner mot Russland og Belarus påvirke etatens kontrollvirksomhet ved inn- og utførsel av varer. Tolletaten skal inntil annet er bestemt, føre kontroll med russiske fiskefartøy med sikte på at alle russiske fiskefartøy blir underlagt en fysisk kontrollhandling, i tillegg til øvrig dokument- og analysebasert kontrollvirksomhet.

Tolletaten skal også lære av internasjonale samarbeidspartnere for bedre å møte utfordringer knyttet til digital omstilling, økning i e-handel og økt behov for kommunikasjon mellom ulike land sine tollsystem og -prosesser. Etaten skal også bidra til utvikling av internasjonale forpliktelser og standarder for grensekryssende vareførsel.

Tolletaten må videre arbeide for å effektivisere og digitalisere etterretnings- og kontrollvirksomheten.

3. MÅL OG PRIORITERTE TILTAK FOR 2023

Tolletatens målstruktur består av et samfunnsoppdrag og tre hovedmål. Målstrukturen legger til rette for en styring av Tolletaten som primært legger vekt på de samlede effektene av etatens virkemiddelbruk og i liten grad styrer på aktivitetsnivå.

Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre etterlevelse av lover og regler for grensekryssende vareførsel, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Finansdepartementet.

Tolletatens virksomhet skal ha flere positive effekter på samfunnsnivå:

- Ved å motvirke inn- og utførsel av varer i strid med forbud eller restriksjoner, skal Tolletaten bidra til et trygt og bærekraftig samfunn.
- Ved å sikre riktige og fullstendige opplysninger om grensekryssende vareførsel som er grunnlag for fastsetting av skatter og avgifter, og ved å fastsette riktig tollavgift, skal Tolletaten bidra til finansiering av offentlige tjenester.
- Ved å motvirke ulovlig vareførsel skal Tolletaten bidra til rettferdige konkurransevilkår for lovlige aktører.
- Ved å samarbeide med internasjonale partnere og handelsorganisasjoner skal Tolletaten bidra til at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser og bidra til utvikling av internasjonalt regelverk og praksis ved vareførsel.

- Ved å registrere vareførselen inn og ut av Norge skal Tolletaten bidra til korrekt handelsstatistikk og kartlegging.

Følgende hovedmål gjelder for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Finansdepartementet:

- Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel
- Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved ikke å etterleve som høy
- Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter

Hvert hovedmål har underliggende styringsparametre.

Departementet forventer at resultatene i 2023 samlet sett skal være minst på samme nivå som før pandemien, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Finansdepartementet. I resultatvurderingen vil departementet legge vekt på helheten i virksomheten.

Tolletaten har ansvaret for å fastsette et konkret resultatmål for hver styringsparameter. I tillegg er det en rekke resultatindikatorer, statistikk og nøkkeltall som gir ytterligere grunnlag for vurdering av Tolletatens resultater, se vedlegg 3. Etaten har utviklet flere gamle IT-systemer og erstattet disse med bla. nytt kontrollstøtteverktøy. Det medfører også endringer i innretningen av den løpende datafangsten. Tolletaten skal utarbeide forslag til en revidert oversikt over nøkkeltall og statistikk som skal vedlegges årsrapporten fra 2023 og fremover. Forslaget sendes departementet senest 1. juni. Se for øvrig kapittel 6.1.

Prioriterte tiltak i 2023 omtales under hvert hovedmål. Enkelte prioriterte tiltak gjelder flere hovedmål, men er plassert under hovedmålet med sterkest tilknytning eller under punktene 3.4 *Andre føringer og prioriterte tiltak for 2023* og 4 *Digitalisering og strategisk IKT-utvikling*.

I etatens overordnede risikovurdering er det kartlagt hendelser som kan påvirke etatens måloppnåelse. Etaten må fortsette arbeidet med risikoreduserende tiltak og arbeide for at risikoene holder et akseptabelt nivå.

3.1 Hovedmål 1: Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel

3.1.1 Styringsparametre

- Andel næringsdrivende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk
- Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutveksling med Tolletaten som effektiv
- Andel reisende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk
- Andel varer fristilt ved grensepassering

3.1.2 Prioriterte tiltak i 2023

Avvikling av overgangsordningen som ble innført ved avviklingen av 350-kronersgrensen og innføringen av VOEC-ordningen

I 2023 må Tolletaten bidra i arbeidet med å avvikle overgangsordningen som ble innført i forbindelse med avviklingen av 350-kronersgrensen og innføringen av VOEC-ordningen. Arbeidet med å avvikle overgangsordningen fortsetter i 2023, jf. omtalen i Meld. St. 2 (2021–2022) Revidert nasjonalbudsjett 2022, pkt. 4.7, jf. høringsnotat 2. desember 2022 om tiltak for å forberede avvikling av overgangsordningen i VOEC.

Det er etablert en arbeidsgruppe med medlemmer fra Skatteetaten og Tolletaten som skal arbeide med oppfølging av forslagene i høringsnotatet om tiltak for å forberede avvikling av overgangsordningen i VOEC. Skatteetaten skal lede arbeidsgruppen.

Videre må etaten bistå i arbeidet med den etablerte kontrollstrategien for å bedre etterlevelsen av avgifts- og registreringsplikten ved innførsel av varer med lav verdi.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt samarbeid bidrar til både et effektivt varebytte og bedre grensekontroll. I 2023 skal Tolletaten i sitt arbeid opp mot internasjonale organisasjoner og andre lands tollmyndigheter, bidra til standard- og regelverksutvikling og økt informasjonsutveksling. I tillegg til videreutvikling av internasjonale forpliktelser og standarder for grensekryssende vareførsel, skal etaten delta i internasjonalt arbeid mot svindel, terrorisme, organisert kriminalitet og miljøkriminalitet.

Tolletaten skal i tråd med ovennevnte bidra til arbeid under WCO (World Customs Organization) og andre relevante internasjonale organisasjoner.

Tolletaten skal være oppmerksom på sammenhenger med EØS-avtalen og initiativer fra EU. Tolletaten skal bidra i frihandelsforhandlinger og gjennomføringen av eventuelle avtaler som blir inngått. Tolletaten skal generelt bidra til at næringslivet har god kunnskap om de mulighetene frihandelsavtalene åpner for, og skal involvere departementet i prinsipielle spørsmål på området.

Norge er gjennom WTO-avtalen pålagt å ha en nasjonal komite for blant annet å fjerne unødige hindringer for vareflyten. Tolletaten skal lede og ivareta sekretariatsfunksjonen til denne komiteen.

Tolletaten skal også arbeide for tilrettelegging av GSP-ordningen for u-land blant annet gjennom WTO (World Trade Organization) og samarbeid med EU og Sveits.

3.2 Hovedmål 2: Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved å ikke etterleve som høy

3.2.1 Styringsparametre

- Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerer
- Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende
- Antall alvorlige overtredelser (AOT) avdekket
- Samlet antall overtredelser avdekket
- Tolletatens samlede beslag
- Beslagenes gjennomsnittsstørrelse
- Andel kontroller basert på etterretning

3.2.2 Prioriterte tiltak i 2023

Elektronisk nærvær ved alle landeveis grenseoverganger

Fra 1. januar 2017 fikk Tolletaten adgang til å lagre opplysninger om grensekryssende trafikk, innhentet fra ANPR i seks måneder. Tolletaten skal foreta en fullstendig evaluering av ordningen, jf. supplerende tildelingsbrev nr. 1 av 23. april 2020. Et viktig arbeid for etaten i 2023 vil være å følge opp resultatene fra evalueringen.

Bidra til etterlevelse av eksportkontrollregelverket og sanksjonsregelverket

Den sikkerhetspolitiske situasjonen tilsier at Tolletaten må ha høy oppmerksomhet på etterlevelse av eksportkontrollregelverket og sanksjonsregelverket. Spesielt vil omfattende sanksjoner mot Russland og Belarus påvirke etatens kontroll med vareførselen. Tolletaten skal føre kontroll med russiske fiskefartøy. Inntil videre skal Tolletaten ta sikte på at alle russiske fiskefartøy blir underlagt en fysisk kontrollhandling, i tillegg til øvrig dokument- og analysebasert kontrollvirksomhet.

3.3 Hovedmål 3: Tolletaten støtter oppunder virksomheten til andre myndigheter

Tolletaten forvalter regelverk på vegne av om lag 20 andre etater og samarbeider med ytterligere 15 statlige aktører. Dette stiller krav til et godt koordinert og systematisk samarbeid på alle nivå.

3.3.1 Styringsparametre

- Samarbeidende myndigheters opplevelse av Tolletatens tjenesteleveranser

3.3.2 Prioriterte tiltak i 2023

Kontroll av ruspåvirket kjøring – utredning om Tolletaten bør få myndighet

Forslaget om at Tolletaten i forbindelse med utøvelse av tollkontroll bør få myndighet til å kontrollere om motorvognførere er påvirket av alkohol eller andre rusmidler, har i 2022 vært på høring. En slik myndighet vil reguleres i vegtrafikkloven, og det er i

høringen forslått en ny § 22 c. Finansdepartementet og Samferdselsdepartementet vil arbeide videre med saken i 2023, og Tolletaten må være forberedt på å bistå i arbeidet.

Levering av trafikk- og varestrømsdata til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Tolletaten har siden mars 2020 jevnlig levert trafikk- og varestrømsdata med vurderinger og prognoser til NFD som har beredskapsansvaret for forsyningssikkerheten i Norge. Finansdepartementet ber om at Tolletaten fortsetter å rapportere disse dataene til NFD i 2023.

Kontroll med animalske varer fra land utenfor EU/EØS (tredjeland)

I forbindelse med ESAs inspeksjon av Norges importkontroll med næringsmidler fra tredjeland, ble det avdekket avvik i kontrollen av animalske varer. Landbruks- og matdepartementet mottok et formelt åpningsbrev i saken i september 2021, der ESA konkluderer med at Norge ikke har oppfylt sine forpliktelser til kontroll av animalske varer fra tredjeland. Landbruks- og matdepartementet har etter innspill fra Finansdepartementet, meddelt ESA at det ved ikrafttredelse av den nye vareførselsloven 1. januar 2023 vil bli krav om at det skal leveres deklarasjon ved innførsel av animalske varer fra tredjeland uavhengig av hvilken tollprosedyre de innføres under. Regler om dette er omfattet av Tolletatens forslag til forskrift til ny vareførselslov.

Tolletaten må følge opp praktiseringen av disse reglene. Øvrige tiltak for å forbedre informasjonsutveksling i kontrolløyemed, bør vurderes i den løpende dialogen mellom Tolletaten og Mattilsynet.

3.4 Andre føringer og prioriterte tiltak i 2023

3.4.1 Videreutvikling av styringsparametre mv.

Tolletaten må kontinuerlig arbeide med å videreutvikle styringsparameterne og resultatindikatorerne. Forslag til nye og endrede styringsparametere for 2024 skal oversendes departementet innen 21. september 2023.

3.4.2 E-lisens

Utenriksdepartementet har igangsatt et arbeid med å fornye søknads- og saksbehandlingssystemet for eksportkontroll (E-lisens). I forbindelse med dette arbeidet må Tolletaten gjøre nødvendige tilpasninger for å sikre integrasjon mellom Utenriksdepartementets og Tolletatens systemer.

3.4.3 Utfasing av direktekjøring og innføring av digital melde- og opplysningsplikt

Tolletaten sendte 20. september 2022 forslag om utfasing av direktekjøringsordningen og innføring av digital melde- og opplysningsplikt for alle transportmåter på høring. Høringsfristen var 1. november 2022. Etaten må vurdere om ordningen med digital melde-

og opplysningsplikt krever endringer i vareførselsloven. Tolletaten må i 2023 gi arbeidet med utfasing av direktekjøringsordningen og innføring av digital melde- og opplysningsplikt høy prioritet.

3.4.4 Kontroll med vareførsel til og fra Svalbard

Svalbard ble etablert som eget tollområde i mai 2022. Kontroll med vareførsel på Svalbard ble etablert på svært kort tid, slik at Svalbard ikke skulle bli utnyttet til omgåelse av sanksjons- og eksportkontrollregelverket mot Russland. Dagens kontroll med vareførselen på Svalbard er derfor basert på en minimumsløsning uten blant annet de varslings-, melde- og opplysningsplikter som gjelder på fastlands-Norge. Det legges opp til at kontrollen med tiden, og med nødvendige tilpasninger til lokale forhold på Svalbard, i størst mulig grad bør tilsvare kontrollen på fastlandet, med de plikter det innebærer for aktørene i vareførselen.

I 2023 vil Tolletaten videreutvikle kontrollen med vareførselen på Svalbard, herunder vurdere behov for regelverksutvikling. Tolletaten skal utarbeide og legge frem for departementet en plan for stegvis innføring av plikter knyttet til vareførsel på Svalbard. Dette innebærer bl.a. igangsettelse av arbeidet med å utvikle systemstøtte og regelverk.

3.4.5 Endret atferd hos kriminelle aktører

Endret atferd hos kriminelle aktører som aktivt bryter regelverket, er en vedvarende utfordring for Tolletaten. Kriminelle aktører har gjennom pandemien lært seg og tatt i bruk nye metoder for smugling. Samtidig har de tradisjonelle metodene for smugling, i tillegg til de nye metodene, igjen blitt mer aktuelle etter hvert som trafikkmønstre har blitt normalisert. Tolletaten må derfor arbeide med å utvikle etterretningskontrollvirksomheten til å være enda mer målrettet og tilpasset den endrede atferden hos kriminelle.

4. DIGITALISERING OG STRATEGISK IKT-UTVIKLING

Departementet forventer at Tolletaten arbeider kontinuerlig med en målrettet og samordnet utvikling av regelverk, prosesser, kompetanse, organisering og teknologi, slik at etaten også på lang sikt kan løse samfunnsoppdraget på en god måte. Tolletaten skal i tjeneste- og forretningsutviklingen legge vekt på hvordan digitalisering kan styrke etterlevelse, legge til rette for god og effektiv oppgaveløsning og bidra til at brukernes møte med etaten blir enklere.

Tolletatens produksjonssystemer behandler betydelige informasjonsmengder, og informasjonssystemenes tilgjengelighet, konfidensialitet og integritet er avgjørende. Informasjonssikkerheten i disse systemene må følges opp på en god måte, basert på gjeldende regler, anerkjente standarder, oppdaterte vurderinger av trusselbildet og råd fra

fagmyndigheter. Departementet viser i den forbindelse til Nasjonal sikkerhetsmyndighets grunnprinsipper for IKT-sikkerhet 2.0.¹ Sikkerhetsmessige, personvernmessige og juridiske forhold må vurderes grundig i drift, forvaltning og utvikling av etatens IKT-løsninger.

Departementet viser til Kommunal- og distriktsdepartementets digitaliseringsrundskriv, som gir pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor.

4.1 Treff-satsingen (digitalisert systemstøtte på kontrollområdet og ekspressfortolling)

Treff-satsingen innebærer å etablere både ny og forbedret systemstøtte for oppgaver i alle ledd av Tolletatens kontrollprosesser og en løsning for digital innlevering av melde- og opplysningsdata. Gjennom Treff-satsingen blir det utviklet nye analyse- og etterretningsverktøy. Det er også utviklet ny systemstøtte for kontroll og intern etterretningsrapportering som erstattet etatens tidligere kontrollstøttesystemer.

I 2020 ble Treff-satsingen utvidet med teknisk og organisatorisk tilrettelegging for ICS2 (EUs reviderte importkontrollsystem), og rammene og planer for gjennomføring av satsingen ble justert. Sikkerhetsavtalen knytter Norge og Sveits til EUs sikkerhetsområde og innebærer at Norge må innføre tiltak på lik linje med de tiltakene EU vil innføre for sine medlemsland, se omtale i Prop. 1 S (2020–2021). I 2023 skal etaten etablere og innføre støtte for fase 2 av ICS2, som vil bli iverksatt mars 2023. Aktuelle næringslivsaktører må koble seg på løsningen i perioden fra mars 2023 til oktober 2023. Tredje fase av ICS2 vil bli satt i verk i mars 2024.

Tolletaten har utarbeidet et nytt konsept, kalt «Digitoll», som omhandler å utvikle digital informasjonsinnsending fra aktørene i næringslivet, maskinell risikovurdering og objektutvelgelse – som grunnlag for mer automatisert og effektiv grensepassering. I 2023 skal Tolletaten arbeide med å tilgjengeliggjøre Digitoll på flere tollsteder langs vei og for ferge, samt digital innlevering av melde- og opplysningsdata for andre transportmåter. Forslag til gjennomføringsplan for en gradvis overgang (2023–2025) til Digitoll som hovedløpet for vareførsel for alle transportformer, har vært på høring i siste halvdel av 2022.

Kostnadsrammen for Treff-satsingen er 843,5 mill. kroner (2023-kroner), der 184,7 mill. kroner er Tolletatens egenfinansiering. Gjennomføringsperioden er fra 2019 til 2024. For 2023 er det satt av 77,4 mill. kroner til Treff-satsingen. I tillegg er det satt av 74,8 mill. kroner til driftskostnader for de delene av systemene som er satt i drift.

¹<https://nsm.no/regelverk-og-hjelp/rad-og-anbefalinger/grunnprinsipper-for-ikt-sikkerhet-2-0/introduksjon-1/>

Finansdepartementet forventer at Treff-satsningen gis høy prioritet, og departementet vil følge satsingen gjennom eget oppfølgingsforum. Status for arbeidet i Treff-satsningen skal også rapporteres i etatens 1. og 2. tertialrapportering.

5. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

5.1 Systematisk arbeid for forbedring og effektivisering

Tolletaten skal arbeide systematisk og kontinuerlig med å identifisere og iverksette tiltak som kan gi en bedre og mer effektiv oppgaveløsning i etaten og bedre tjenester for brukerne. Anvendelse av ny teknologi og digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester må vurderes særskilt i dette arbeidet, jf. punkt 4. Arbeidet med å identifisere forbedrings- og effektiviseringstiltak og realisering av gevinster skal baseres på anerkjente metoder. Tolletaten skal i årsrapporten gi en beskrivelse av dette arbeidet.

Etaten har i 2022 påbegynt arbeidet med å etablere produktivitetsindikatorer. Arbeidet med etablering og videreutvikling av produktivitetsmålinger må fortsette i 2023. Tolletaten skal rapportere om status for arbeidet i årsrapporten.

Departementet viser til ordningen der investeringer også kan dekkes ved overskridelse av etatens driftsbudsjett mot innsparinger i løpet av de tre (tidligere fem) følgende budsjettår. Det er også mulig å søke om å få dekket inntil 50 pst. av investeringsutgifter gjennom "*Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekt i statlige virksomheter*" og økonomiske midler til innovative utviklingsprosjekter gjennom StimuLab. Begge ordningene administreres av Digitaliseringsdirektoratet.

Regjeringen har igangsatt en tillitsreform. I den forbindelse ber Finansdepartementet Tolletaten om å legge til rette for god utnyttelse av medarbeideres kompetanse og om å påse at rapporteringskravene internt i virksomheten er hensiktsmessige og godt begrunnet. Etatene må samtidig sikre forsvarlig ivaretagelse av rettsikkerhet, likebehandling og internkontroll, og at virksomhetsstyringen for øvrig er godt tilpasset virksomhetens egenart samt risiko og vesentlighet.

5.2 Internkontroll og risikostyring

Tolletaten skal i årsrapporten gi en overordnet tilstandsvurdering av virksomhetens internkontroll, herunder om det er avdekket vesentlige svakheter i opplegget for internkontroll og hvilke forbedringstiltak som eventuelt er iverksatt for å bedre internkontrollen.

Tolletaten skal i årsrapporten også rapportere om internkontrollen har avdekket vesentlige avvik og hvilke forbedringstiltak som eventuelt er iverksatt. Se her også punkt 6.4 om rapportering om hendelser og avvik

Se punkt 6.2 for rapporteringskrav knyttet til etatens overordnede risikovurderinger.

Tolletaten skal innen 15. februar 2023 oversende årsplan for direktørens internrevisjon til departementet. Årsrapport for internrevisjonen skal oversendes departementet innen 15. februar 2024. Tolletaten skal varsle departementet dersom etatens internrevisjon identifiserer forhold som antas å ha vesentlig betydning for styringsdialogen.

Departementet legger til grunn at Tolletaten jevnlig gjør interne vurderinger av risiko for misligheter i etaten.

5.3 Sikkerhet og beredskap

I årsrapporten skal det redegjøres for sikkerhetstilstanden, sikkerhetsutfordringer, ev. sikkerhetstruende hendelser og gjennomførte aktiviteter på sikkerhets- og beredskapsområdet.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) innhenter på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet årlig vurderinger om sikkerhetstilstanden hos virksomheter underlagt sikkerhetsloven. Virksomhetene skal rapportere direkte til NSM, med kopi til departementet. På bakgrunn av virksomhetenes rapporteringer, skal Finansdepartementet sammenstille en sektoranalyse for departementets ansvarsområde. Finansdepartementet vil ved behov be Tolletaten om utfyllende informasjon til denne analysen.

Departementet viser til Tolletatens risiko- og sårbarhetsanalyse av 30. november 2022 knyttet til alvorlige hendelser på samfunnsikkerhetsområdet. Etaten skal i rapport for 1. tertial 2023 opplyse om det er vesentlige endringer i etatens analyse og eventuelt beskrive disse nærmere.

5.4 Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Tolletaten skal i årsrapporten gi en oversikt over ev. merknader fra Riksrevisjonen som er rapportert til Stortinget i 2023.

I tillegg skal Tolletaten innen 1. november 2023 oversende en egen rapport om oppfølgingen av:

- Dokument 3:4 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med eksportkontroll av strategiske varer.
- Dokument 3:6 (2022–2023) Myndighetenes kontroll av grensekryssende avfallstransporter.

Rapporten skal inneholde en oversikt over Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger, hvilke tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt, og status for gjennomføring av tiltakene.

5.5 Fellesføringer for 2023

Regjeringen har besluttet følgende fellesføringer for 2023:

5.5.1 Læringer skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse

Statlige virksomheter skal ha læringer tilknyttet seg der antallet læringer skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Virksomheter med mer enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst en lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn en lærling. Tolletaten skal også hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om antall læringer kan økes. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor. I tillegg ber vi om at Toll-etaten arbeider for å ta imot studenter i praksis i tråd med intensjonene i arbeidslivsrelevansmeldingen.

I årsrapporten for 2023 skal virksomheten rapportere om følgende: Antallet læringer, om det er vurdert å øke antall læringer og eventuelt innenfor hvilke fag samt hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Tolletaten skal også rapportere på arbeidet med å ta imot studenter i praksis. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsaken til dette og for hva de har gjort for å oppfylle kravene.

5.5.2 Redusere konsulentbruken

Arbeidet med effektivisering utgjør en integrert del av den ordinære styringsdialogen mellom departement og virksomhet og følger de allmenne prinsippene for styring i staten. Tolletaten skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Tolletaten skal i årsrapporten for 2023 rapportere om konsulentbruken, herunder om iverksatte tiltak og konkrete resultater i arbeidet med å følge opp fellesføringen. Der som det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter benyttes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere. Virksomheten skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av ev. kjøp av konsulent tjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2023 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester.

5.5.3 Virksomhetene skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er formålstjenlig

Tolletaten skal vurdere hvilke muligheter den har for økt bruk av desentralisert arbeid, med det formål å oppnå mer desentralisering av statlige arbeidsplasser og styrke lokale fagmiljø, som kan gi distriktpolitisk gevinst. Dette vil være særskilt aktuelt i forbindelse med utlysning av stillinger, men kan også være aktuelt for allerede tilsatte som

ønsker dette. Slikt desentralisert arbeid bør fortrinnsvis kombineres med mulighet til å tilhøre et lokalt kontorfellesskap der det er tilgjengelig. Dersom økt bruk av desentralisert arbeid ikke lar seg gjennomføre i virksomheten, skal dette grunngis særskilt. Eksempel på dette vil være dersom det medfører at virksomheten ikke kan levere godt på sine hovedoppgaver. Tolletatens ledelse har ansvar for å legge rammene rundt hvordan økt bruk av desentralisert arbeid skal gjennomføres i sin virksomhet etter drøfting med tilsatte og deres organisasjoner. Dette må gjøres ut fra juridisk rammeverk, arbeidsfelt, oppgaver og kompetansebehov.

Tolletaten skal i årsrapporten redegjøre for sin vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid, omfang og bruk av desentralisert arbeid i virksomheten og erfaringene med dette. Dersom virksomheten ikke har hatt økning i desentralisert arbeid eller dersom bruken har gått ned, skal det særskilt gjøres rede for årsakene til dette.

6. RAPPORTERING

6.1 Årsrapport med årsregnskap

Årsrapporten for 2023 skal oversendes departementet senest 15. mars 2024.

Årsrapporten skal utformes iht. til de obligatoriske kravene som følger av bestemmelsene om økonomistyring i staten punkt 1.6.1 og 2.3.3 og rundskriv R-115 *Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap*. Årsrapporten skal dekke alle forhold nevnt i dette tildelingsbrevet og inneholde vurderinger og analyser av utviklingen under hvert hovedmål.

Årsrapport med årsregnskap skal publiseres på etatens nettsider etter behandling av rapporten på årsmøtet. Videre skal revisjonsberetningen publiseres innen 1. mai og sammen med årsrapporten. Dersom revisjonsberetningen ikke foreligger innen denne fristen, skal beretningen publiseres så snart den foreligger.

Resultatindikatorer som fremgår av vedlegg 3 og andre relevante nøkkeltall skal presenteres i vedlegg til årsrapporten.

Rapportering på HR-området:

- Antall ansatte og avtalte årsverk per 31.12.2022 og 31.12.2023 (totalt og fordelt per enhet²) iht. SSBs statistikk.
- Antall utførte årsverk³ per 31.12.2022 og 31.12.2023 (totalt³)

² Her menes Administrasjonsdivisjonen, Etterrettingsdivisjonen, IT-divisjonen, Grensdivisjonen, Vareførselsdivisjonen, Tolldirektørens stab, kommunikasjonsstab og Juridisk stab.

³ Utførte årsverk som definert i PM-2019-13 i Statens personallhåndbok. DFØ kan bistå med uttrekk av data for denne rapporteringen.

- Kjønnssammensetningen i etaten per 31.12.2023 (totalt)
- Det totale sykefraværet⁴ (for kvinner, menn og begge kjønn) i 2022 og 2023
- Turnover⁵ i 2022 og 2023

Tallgrunnlaget suppleres med en kortfattet beskrivelse av utviklingstrekk, samt eventuelle utfordringer og tiltak. I årsrapporten skal det videre gis en kortfattet vurdering av rekrutterings- og kompetansesituasjonen i etaten og av tilgangen på kompetanse fremover.

6.2 Rapport for 1. tertial

I rapport for 1. tertial skal Tolletaten gi en kort og overordnet vurdering av status for hvert hovedmål, med vekt på eventuelle vesentlige resultatavvik som er ventet ved årsslutt og avvik fra andre krav og forventninger i dette tildelingsbrevet. Ved vesentlige avvik skal korrigerende tiltak omtales. Rapporten skal også inneholde regnskapsstatus per 30. april og budsjettvurdering for hele året, se vedlegg 4. Resultatmatrise med prognose for årsresultat på styringsparametrene skal vedlegges rapporten.

Etaten skal sammen med 1. tertialrapport også oversende etatens overordnede risikovurderinger. Departementet viser til brev av 21. desember 2021 med nærmere føringer for de overordnede risikovurderingene.

Etaten skal i rapporteringen for 1.tertial også opplyse om det er vesentlige endringer i etatens risiko- og sårbarhetsanalyse av 30. november 2022 og eventuelt beskrive disse nærmere (jf. punkt 5.3).

6.3 Rapport for 2. tertial

I rapport for 2. tertial skal Tolletaten gi en kort og overordnet vurdering av status for hvert hovedmål, med vekt på eventuelle vesentlige resultatavvik som er ventet ved årsslutt og avvik fra andre krav og forventninger i dette tildelingsbrevet. Ved vesentlige avvik skal korrigerende tiltak omtales. Rapporten skal også inneholde regnskapsstatus per 31. august og budsjettvurdering for hele året, se vedlegg 4. Resultatmatrise med prognose for årsresultat på styringsparametrene, skal vedlegges rapporten.

6.4 Rapportering av hendelser og avvik mv.

Dersom det skulle oppstå vesentlige avvik, hendelser eller uforutsette situasjoner i løpet av 2023, må Tolletaten straks ta kontakt med Etatsstyringsenheten i Finansdepartementet uavhengig av fastsatte rapporteringstidspunkter. Etaten skal også varsle om hendelser med mulig mediemessig eller politisk interesse.

⁴ Sykefravær = Det totale sykefraværet, dvs. summen av egenmeldt og legemeldt sykefravær avrundet til en desimal

⁵ Hvis virksomheten inkluderer andre sluttårsaker enn oppsigelse for overgang til annen ny stilling utenfor virksomheten skal det opplyses om dette spesielt.

6.5 Lokalisering av ansatte

Tolletaten skal i rapport for 1. tertial, rapport for 2. tertial og årsrapporten for 2023 rapportere om

- Antall og andel (pst.) ansatte som er lokalisert i 1) Oslo og 2) resten av landet
- Antall og andel (pst.) utførte årsverk som er lokalisert i 1) Oslo og 2) resten av landet.

7. BUDSJETTILDELING

7.1 Stortingets vedtak

Stortinget har for 2023 vedtatt følgende bevilgninger for Tolletatens kapitler 1610 og 4610, jf. Innst. 5 S (2022–2023).

For kap. 1610 er følgende utgiftsramme vedtatt:

Kap. 1610 Tolletaten

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp 2023
01	Driftsutgifter.....	1 697 395
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	134 800
Sum kap. 1610		1 832 195

For kap. 4610 er følgende inntektsramme vedtatt:

Kap. 4610 Tolletaten

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp 2023
01	Særskilt vederlag for tolltjenester.....	7 900
02	Andre inntekter.....	2 300
04	Diverse refusjoner.....	1 100
05	Refusjon fra Avinor AS.....	26 800
85	Tvangsmulkt og gebyr for regelbrudd.....	23 000
Sum kap. 4610		61 100

Det vises for øvrig til omtale av kap. 1610 og 4610 i Prop. 1 S (2022–2023) for Finansdepartementet (fagproposisjonen).

Departementet gjør oppmerksom på følgende i Prop. 1 LS (2022–2023) Skatter, avgifter og toll 2023, pkt. 5.1.4, sist avsnitt: «Det er satt av et sjablonmessig beløp som skal dekke økt arbeidsgiveravgift hos arbeidsgivere i offentlig sektor, se punkt 2.4.17 i Prop. 1 S Gul Bok (2022–2023). I Revidert nasjonalbudsjett 2023 vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til konkrete endringer på kapittel og post.»

Finansdepartementet viser til Reglement for økonomistyring i staten § 6 om departementenes plikt til å gjennomføre stortingsvedtak.

7.2 Budsjettmessige forutsetninger

Tolletaten har ansvaret for å planlegge virksomheten i 2023 slik at målene kan nås innenfor bevilgningsrammene, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2. Departementet forutsetter at etaten umiddelbart rapporterer om vesentlige endringer eller feil i budsjettforutsetningene.

Etaten må tilpasse etatens samlede aktivitetsnivå til etatens budsjetttramme slik at det ikke pådras utgifter uten at det er budsjettmessig dekning.

Øremerket bevilgning

For 2023 er det under kap. 1610, post 45, avsatt 77,4 mill. kroner til "*Prosjekt for digitalisert systemstøtte på kontrollområdet og ekspressfortolling*" og 13 mill. kroner til IT-tilpasninger til kontroll med vareførselen på Svalbard. Beløpene er øremerket og kan ikke uten departementets samtykke benyttes til andre formål. Tiltakene skal også omtales i 1. og 2. tertialrapport.

(i 1000 kr)	
Tiltak	Beløp
Prosjekt for digitalisert systemstøtte på kontrollområdet og ekspressfortolling.....	77 400
IT-utvikling Svalbard.....	13 000
Sum.....	90 400

7.3 Fullmakter

I vedlegg 2 omtales først årlige budsjettfullmakter. Dernest listes det opp fullmakter som er delegert Finansdepartementet, og som Tolletaten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle. I tillegg omtales administrative fullmakter som er delegert til etaten i egne brev. Eksisterende fullmakter og de som nå meddeles, er en del av budsjetttildelingen.

7.4 Tildeling

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for økonomistyring i staten § 7 meddeler Finansdepartementet med dette at Tolletaten i 2023 gis adgang til å disponere de bevilgninger og fullmakter som er beskrevet i dette brevet.

Med hilsen

Hans Henrik Scheel e.f.
finansråd

Øystein Schönberg-Grevbo

ekspedisjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

Kopi: Riksrevisjonen

Styringskalender 2023 - Tolletaten

Måned	Aktivitet	Dato
Februar	<ul style="list-style-type: none"> – Forklaringer til statsregnskapet 2022 mv. til FIN – Årsplan for direktørens internrevisjon i 2023 til FIN – Årsrapport for direktørens internrevisjon i 2022 til FIN – Finansdepartementets oppfølgingsforum for Treff-satsingen – Kontaktmøte – Innspill til revidert nasjonalbudsjett 2023 til FIN 	8. februar ⁶ 15. februar 15. februar Ultimo februar Ultimo februar Ultimo februar
Mars	<ul style="list-style-type: none"> – Innsendelse av årsrapport for 2022 til Finansdepartementet 	15. mars
April	<ul style="list-style-type: none"> – Årsmøte – FIN oversender foreløpige budsjettammer 2024 for Tolletaten etter rammekonferansen – Finansdepartementets oppfølgingsforum for Treff-satsingen 	Primo april Primo april Ultimo april
Mai	<ul style="list-style-type: none"> – Tilbakemelding på foreløpige rammer til FIN 	Primo mai
Juni	<ul style="list-style-type: none"> – Rapport for 1. tertial til FIN – Møte om 1. tertialrapport 2023 – Finansdepartementets oppfølgingsforum for Treff-satsingen – FIN oversender brev om endringer ifm. revidert nasjonalbudsjett 	1. juni Medio juni Ultimo juni Ultimo juni
September	<ul style="list-style-type: none"> – Rapport for 2. tertial til FIN 	29. september
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> – Regjeringen fremmer Prop. 1 S (2023–2024) for Stortinget – FIN sender ut brev om forslag i Prop. 1 S – Innspill til nysaldering av budsjettet for 2023 til FIN – Kontaktmøte – Møte om 2. tertialrapport mv. – FIN sender ut tekniske retningslinjer for arbeidet med statsbudsjettet for 2025 (Budsjettskrivet for 2025) – Finansdepartementets oppfølgingsforum for Treff-satsingen 	Primo oktober Primo oktober Primo oktober Medio oktober Medio oktober Medio oktober Ultimo oktober
November	<ul style="list-style-type: none"> – FIN oversender foreløpig tildelingsbrev for 2024 – Forslag til budsjett 2025 fra Tolletaten til FIN 	Medio november Medio november
Desember	<ul style="list-style-type: none"> – Kontaktmøte – Finansdepartementets oppfølgingsforum for Treff-satsingen – FIN oversender brev om endringer ifm. nysalderingen – FIN oversender tildelingsbrev for 2024 	Primo desember Primo desember Ultimo desember Ultimo desember

⁶ Retningslinjer og endelige frister vedrørende statsregnskapet mv. er gitt i eget brev fra Finansdepartementet av 14. november 2022.

Budsjettfullmakter og administrative fullmakter

Bevilgningsreglementet har flere bestemmelser som gir Kongen fullmakt til å fastsette unntak fra de hovedprinsipper som reglementet ellers er basert på. Gjeldende vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene fremgår av R-110/2017 *Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet*. Det vises også til Finansdepartementets veileder for statlig budsjettarbeid (R-0634 B) som forklarer budsjettfullmaktene nærmere. (Alle rundskriv fra departementet finnes på departementets hjemmesider)

Nedenfor omtales to typer budsjettfullmakter: Først fullmakter som må delegeres for hvert budsjettår, jf. pkt. A. Dernest fullmakter som er delegert Finansdepartementet og som virksomheten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle, jf. pkt. B. I tillegg omtales i pkt. C administrative fullmakter som er delegert til Tolletaten ved egne brev.

A. *Budsjettfullmakt som må delegeres hvert år, og som med dette delegeres*

- Fullmakter om forpliktelser ved følgende vedtatt fullmakter for 2023
 - *Merinntektsfullmakt*
Fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, postene 01, 04 og 05. Merinntekter som gir grunnlag for overskridelser, skal også dekke eventuell merverdiavgift knyttet til overskridelsene. En eventuell mindreinntekt kommer til fradrag ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.
 - *Bestillingsfullmakt*
Fullmakt til å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 mill. kroner på kap. 1610, post 45.
 - *Nettoposteringsfullmakt*
Fullmakt til å trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610, post 02. Videre fullmakt til å nettoføre refusjoner av fellesutgifter og lignende der Tolletaten fremleier lokaler, som utgiftsreduksjon under kap. 1610, post 01.
- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr på de vilkår som fremgår av R-110 pkt. 2.2.
- Fullmakt til å inngå leieavtaler (ekskl. husleieavtaler) og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret. Fullmakten gjelder på de vilkår som fremgår av pkt. 2.3 i R-110 *Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet*. For husleieavtaler gjelder vilkår og

prosedyrer som fremgår av Kommunal- og moderniseringsdepartementets *Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor*, sist endret 13. januar 2017.

B. Budsjettfullmakt som er delegert Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle

- Fullmakt til å omdisponere fra post 01 til post 45 på de vilkår som fremgår av R-110 pkt. 2.5.
- Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra et år til neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige R-2.
- Overskride driftsbevilgning til investeringsformål mot innsparing i løpet av de tre (mot tidligere fem) følgende budsjettår på de vilkår som fremgår av R-110 pkt. 2.6.

C. Administrative fullmakter

- Fullmakter innen lønns- og personalområdet, jf. Finansdepartementets brev av 2. februar 2018.
- Statens erstatningsansvar, jf. Finansdepartementets brev av 14. desember 2006 og brev av 14. desember 2022. Fullmakten gjelder for erstatningsutbetalinger inntil 1 mill. kroner og som ikke er av prinsipiell interesse. Ellers gjelder Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-01/2017 Erstatningskrav mot staten – belastning av budsjettkapittel 471, post 71 og frafall av foreldelsesinnsigelse.

Resultatindikatorer 2023

Resultatindikatorer

- Brukerundersøkelse – hensiktsmessighet for næringslivet
- Brukerundersøkelse – informasjonsformidling
- Antall regelverksorienterte oppslag på toll.no
- Publikums tilbakemelding
- Brukerundersøkelse – informasjonsutveksling
- Økt tollverdi i deklarasjonskontrollen
- Redusert tollverdi i deklarasjonskontrollen
- Andel vedtak i VD som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer for god saksbehandling
- Andel vedtak i GD som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer for god saksbehandling
- Andel søknader om klassifisering av varer i henhold til tolltariffen VD har behandlet innen 90 dager
- Brukerundersøkelse – situasjonsbetinget
- Antall alvorlige overtredelser avdekket ved deklarasjonskontroll og etterkontroll
- Antall alvorlige overtredelser avdekket ved grensekontroll (ekskl. post).
- Antall alvorlige overtredelser avdekket i postforsendelser
- Ansattundersøkelse med ansatte i kontrollfunksjoner
- Antall overtredelsesgebyr (gebyr for valutaovertrædelser holdes utenom)
- Kvalitetsgjennomgang med utvalgte samarbeidspartnere

Krav til rapportering om budsjettstatus

Finansdepartementet har følgende krav til rapportering av utgifter på kapittel 1610 i statusrapporter om budsjettsituasjonen:

- Det må fremgå hva som er disponibel bevilgning (sum budsjett), og hvordan denne har fremkommet (overført bevilgning, saldert budsjett, senere vedtatte endringer, refusjoner og bruk av merinntektsfullmakter).
- Regnskapstall fra statsregnskapet må presenteres for hver utgiftspost.
- Forbruk i prosent av disponibelt beløp må fremkomme.
- Etaten må gi en utgiftsprognose for hele året.
- Avvik fra budsjett må angis både i kroner og prosent.
- Vesentlige avvik må forklares og korrigerende tiltak må angis.

Finansdepartementet har følgende krav til rapportering av inntekter på kapittel 4610 i statusrapporter om budsjettsituasjonen:

- Det må fremgå hva som er gjeldende budsjett.
- Regnskapstall fra statsregnskapet må presenteres for hver inntektspost.
- Etaten må gi en inntektsprognose for hele året.
- Avvik fra budsjett må angis både i kroner og prosent.
- Vesentlige avvik må forklares.

Etaten skal følge med på både utgifts- og inntektsutviklingen og snarest melde fra til departementet ved uventet utvikling.